

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ПЛАТНИ СИСТЕМ

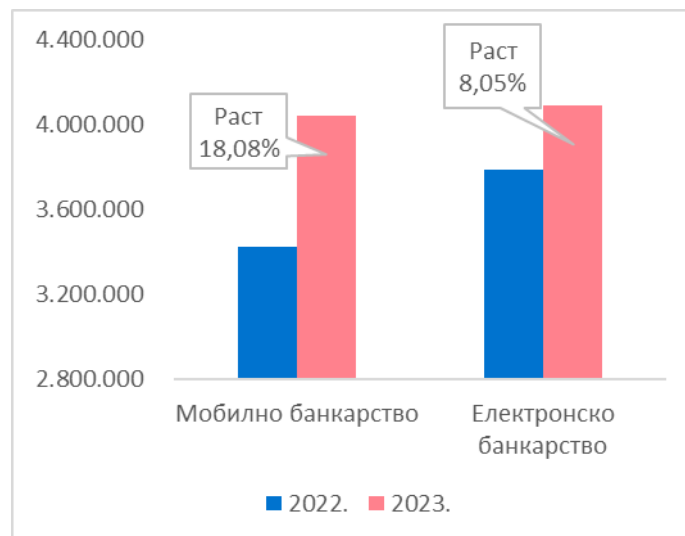
**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ И УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ПЛАТНИХ
СИСТЕМА**

**ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА У ВЕЗИ С ПРУЖАЊЕМ
ПЛАТНИХ УСЛУГА И ИЗДАВАЊЕМ
ЕЛЕКТРОНСКОГ НОВЦА ЗА 2022–2023. ГОДИНУ**

Фебруар 2024.

У 2023. години настављен је тренд раста броја корисника електронског и мобилног банкарства, тако да у односу на 2022. годину укупно повећање броја корисника (физичких и правних лица и предузетника) мобилног банкарства износи 18,08% (4.044.375 према 3.425.213), а корисника електронског банкарства 8,05% (4.093.621 према 3.788.607).

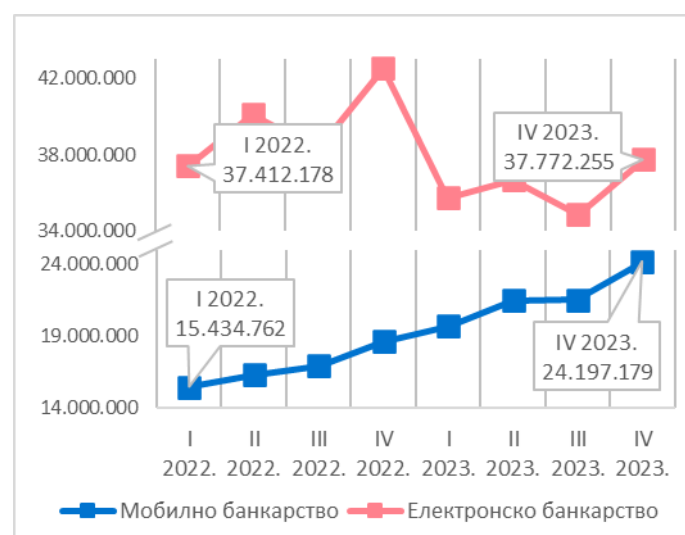
Графикон I.1.1. Број корисника услуге мобилног и електронског банкарства

Када је реч о броју извршених плаћања, физичка и правна лица и предузетници су у 2023. години путем мобилног банкарства извршили 29,18% плаћања више него у 2022. години, док су у истом периоду извршили 8,36% плаћања мање путем електронског банкарства.

Што се тиче прегледа по тромесечју, у последњем тромесечју 2023. године путем мобилног банкарства извршено је 56,77% плаћања више него у првом тромесечју 2022. године, а 29,76% више него у истом тромесечју 2022. године, док је путем електронског банкарства извршено 0,96% плаћања више него у првом тромесечју 2022. године, а 11,18% мање него у истом тромесечју 2022. године.

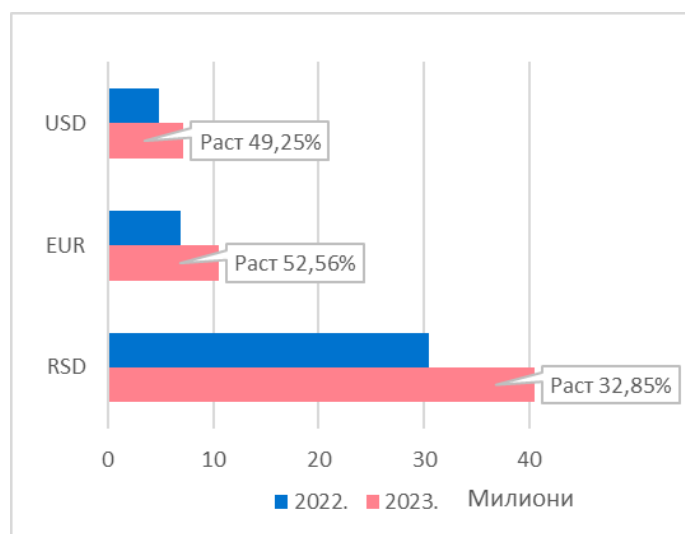
Графикон I.1.2. Број извршених трансакција путем услуге мобилног и електронског банкарства

Број трансакција картицама и електронским новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга наставља да бележи стабилан раст. Тако је у 2023. извршено 59.190.266 трансакција куповине робе и услуга картицама и електронским новцем на интернету у свим валутама, што је за 37,04% више него у 2022. години. Истовремено, број динарских плаћања за куповину преко интернет сајтова увећан је за 32,85% у односу на 2022. годину.

У Табели I.1.1. приказане су три најзначајније валуте по броју и вредности интернет куповина робе и услуга извршених картицама и електронским новцем.

Графикон I.1.3. Интернет куповина робе и услуга картицама и електронским новцем (број трансакција)

Табела I.1.1. Број и вредност трансакција картицама и електронским новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга

Број и вредност	2022.	2023.	Промена (%)
RSD:			
број	30.451.631	40.456.171	32,85%
вредност	81.356.280.780	114.371.900.902	40,58%
EUR:			
број	6.887.584	10.507.584	52,56%
вредност	369.261.077	523.201.378	41,69%
USD:			
број	4.795.030	7.156.803	49,25%
вредност	138.602.490	174.734.291	26,07%

У 2023. години проширена је прихватна мрежа, тако да се на крају прошле године у нашој земљи плаћало на 136.662 ПОС терминала, тј. за 16.438 уређаја више него на крају 2022. године (повећање од 13,67%). Број банкомата је повећан за 0,23%, док је број виртуелних продајних места увећан за 26,18%.

У 2023. години употребом картица у продајним објектима широм Србије извршено је 521.086.558 трансакција, што је за 19,93% више него у 2022. Овај податак односи се на картице које су издале банке које послују на домаћем тржишту, док је у истом периоду број плаћања употребом картица банака које не послују у Републици Србији порастао за 36,92%.

Број издатих платних картица на крају 2023. износио је 11.525.498, што је за 7,12% више него на крају 2022. године.

Табела I.1.2. Број уређаја и виртуелних продајних места на којима се прихватају платни инструменти

Картична плаћања		2022.	2023.	Промена (%)
Прихватна мрежа:	ПОС терминали	120.224	136.662	13,67%
	виртуелна продајна места	3.178	4.010	26,18%
	банкомати	3.071	3.078	0,23%
Извршене трансакције на ПОС терминалима код трговаца у РС употребом картица које је издао пружалац платних услуга из Републике Србије		434.509.701	521.086.558	19,93%
Извршене трансакције на ПОС терминалима код трговаца у РС употребом картица које није издао пружалац платних услуга из Републике Србије		31.597.904	43.263.268	36,92%
Издате платне картице		10.759.656	11.525.498	7,12%

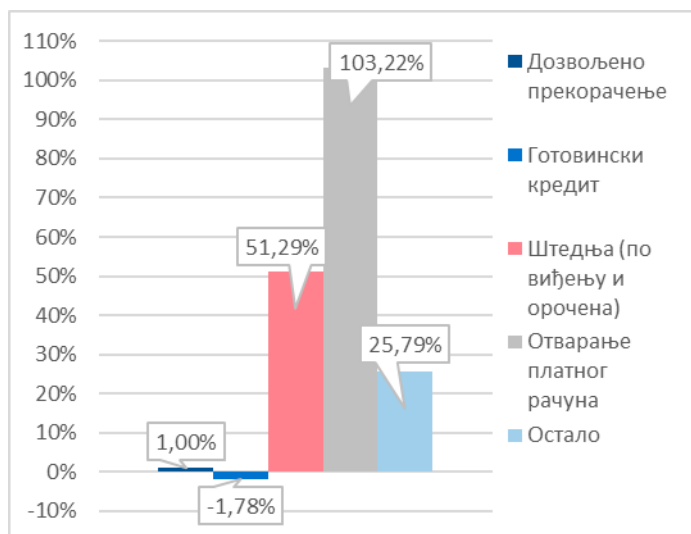
Што се тиче броја уговора о финансијским услугама који су закључени на даљину електронским путем, према достављеним подацима пружалаца платних услуга, у 2023. укупно је закључено 176.090 уговора, што је за 13,6% више него у 2022. години, када је закључен 154.991 уговор. Од поменутог броја закључених уговора на даљину у 2023. години, 37.427 уговора закључено је уз примену видео-идентификације корисника, што представља повећање од 73,4% у односу на претходну годину, када је закључено 21.587 уговора.

Посматрано по врсти, корисници су у 2023. години приликом закључивања уговора на даљину преферирали одређене финансијске производе у односу на друге. Тако, забележена су повећања за следеће врсте услуга, поређана по проценту раста: отварање платног рачуна 103,22% (24.588 према 12.099), штедња по виђењу / орочена штедња 51,29% (18.774 према 12.409), остале услуге¹ 25,79% (16.571 према 13.174), дозвољено прекорачење рачуна 1% (33.875 према 33.538). У случају услуге добијања готовинског кредита, забележен је пад од 1,78% (82.282 према 83.769).

Графикон I.1.4. Услуга закључивања уговора на даљину

Графикон I.1.5. Процент промене закључених уговора на даљину по врсти финансијског производа – 2023. у односу на 2022. годину

¹ У остале услуге спадају уговори који се односе на картице, осигурање кредита, е-сервисе, сетове рачуна, трајне налоге, директна задужења и сл.

Успешан рад IPS НБС платног система настављен је повећањем броја и вредности извршених трансакција континуирано од почетка рада, од октобра 2018. године. У 2023. години томе сведочи обарање рекорда дневног броја трансакција – највећи број плаћања достигнут је 29. децембра, када су реализована 370.462 плаћања. О прихваћености овог вида безготовинских плаћања сведочи 67 милиона извршених плаћања – раст од 25,17% у односу на 2022. годину.

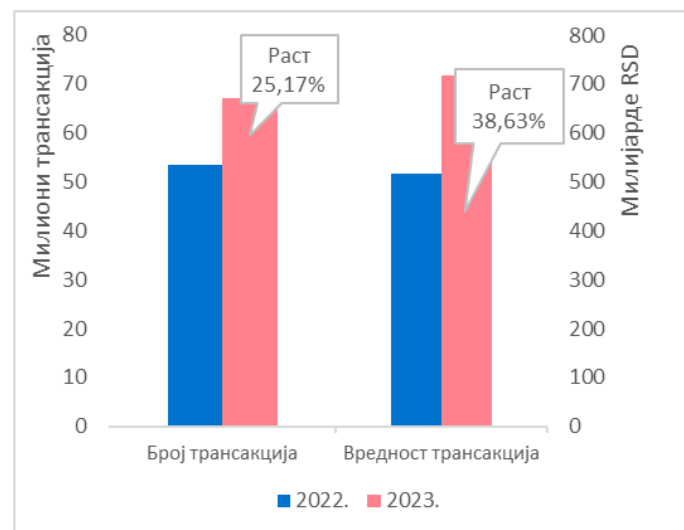
Додатне услуге које су омогућене у IPS НБС платном систему, поред основне могућности слања инстант (кредитног) трансфера било ком примаоцу с текућим рачуном у банци, односе се на плаћања: рачуна за месечне обавезе пружаоца комуналних и других услуга скенирањем јединственог НБС IPS QR кода одштампаног на рачуну/фактури; на физичким и интернет продајним местима методама „IPS skeniraj” и „IPS рокажи“; коришћењем услуге „Prenesi” – бројем мобилног телефона примаоца новца. Поред тога, грађанима је доступна унапређена метода плаћања „IPS skeniraj” на интернет продајном месту помоћу технологије *deep link*, којом се извршава плаћање у неколико кликова путем само једног уређаја (мобилног телефона). Уз претходно наведено, доступни су и сервиси Генератор и Валидатор, којима је омогућено генерисање (техничка припрема) НБС IPS QR кода, као и валидација (техничка провера) већ припремљеног НБС IPS QR кода.

Све информације о инстант плаћањима у Републици Србији доступне су на следећој интернет страници – <https://ips.nbs.rs/>.

Табела I.1.3. Дневни рекорд броја плаћања реализованих у IPS НБС систему

Редни број	Датум	Број плаћања
1.	15. 5. 2023.	360.741
2.	29. 12. 2023.	370.462

Графикон I.1.6. Број и вредност извршених трансакција у IPS НБС систему

Табела I.1.4. Показатељи рада IPS НБС система

IPS НБС систем	2022.	2023.
Број трансакција	53.496.092	66.962.891
Вредност трансакција	517.408.883.128,49	717.269.390.525,22
Просечна вредност трансакције	9.671,90	10.711,45
Просечан дневни број трансакција	146.565	183.460
Просечна дневна вредност промета	1.417.558.583,91	1.965.121.617,88

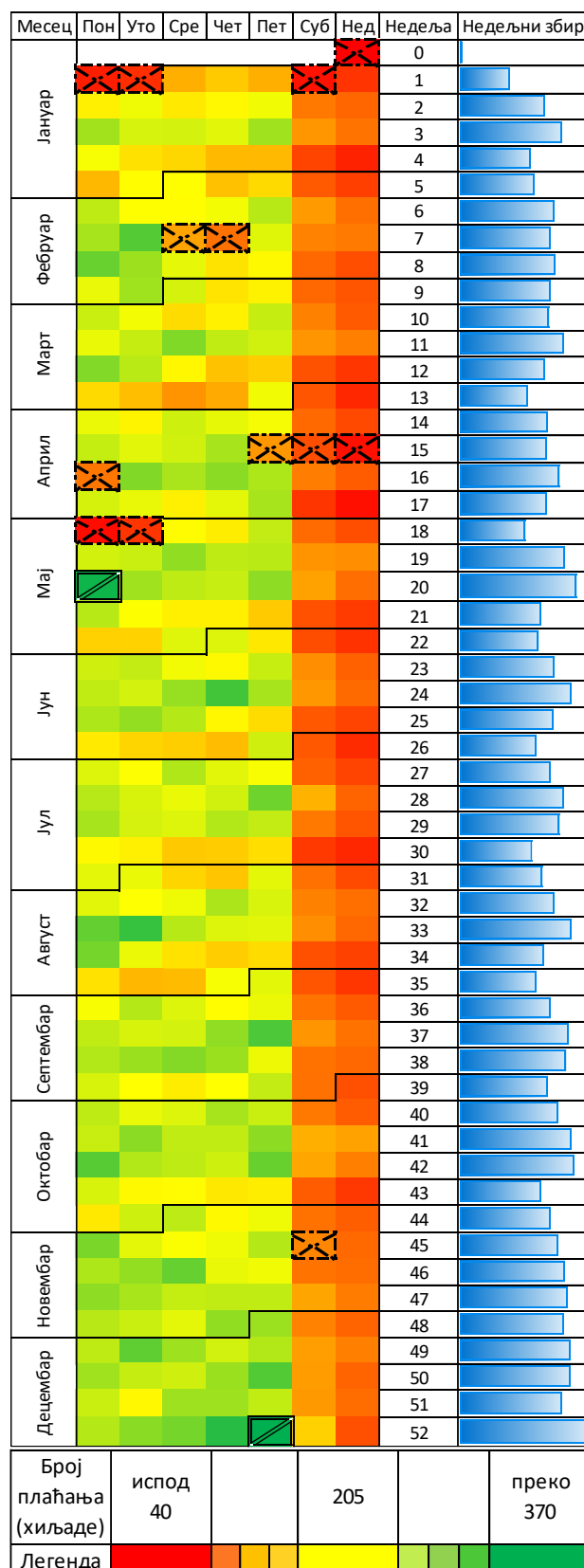
На Слици I.1.1. у виду годишњег календара приказана је дневна активност реализованих плаћања током 2023. године у IPS НБС систему. Календар обухвата радне и нерадне дане (укључујући државне и верске празнике), уз дане када је забележено обарање рекорда у броју извршених плаћања. У последњој колони у виду хоризонталног стубића представљен је збир плаћања реализованих дане недеље, у односу на последњу недељу у години, када је извршено највише плаћања.

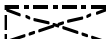
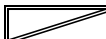
Распоред броја извршених плаћања у IPS НБС систему конзистентан је на месечном нивоу, при чему се средином месеца, тачније у периоду између 14. и 20. дана сваког месеца, благо повећава активност. Већи број извршених инстант плаћања поклапа се с периодом у ком се измирују обавезе за електричну енергију, комуналне услуге, плаћање пореза (тримесечно), коришћењем услуге скенирања QR кода са штампаних рачуна како би се једноставно, брзо и сигурно извршиле доспеле обавезе. Статистички посматрано, број извршених плаћања у периоду 14–20. током месеца просечно покрива 26,5% плаћања.

Такође, у овом периоду реализује се обарање рекорда извршених инстант плаћања, а током 2023. године то су били датуми наведени у Табели I.1.3. на претходној страни, са изузетком последњег радног дана у децембру.

Дани с мањим бројем извршених инстант плаћања укључују дане државних и верских празника и дане викенда. Статистички посматрано, проценат извршених плаћања наведеним данима покрива 16,5% укупног броја, односно 11 милиона плаћања, вредности 77,5 милијарди динара, које су извршене данима током којих RTGS и клиринг НБС системи нису радили.

Слика I.1.1. Календар броја трансакција у IPS НБС систему у 2023. години

 Дани празника Дани рекорда